

ROBERT D. PRING-MILL
(1924-2005)

El 6 d'octubre de 2005 va morir l'autor del llibre més clar i informatiu sobre Ramon Llull que s'hagi escrit mai: el *Microcosmos lullià*, publicat en català el 1961, reeditat el 1991, i traduït a l'alemany el 2001. L'exposició dels fonaments científics i cosmològics de l'Art hi esdevé un excel·lent panorama de conjunt sobre la manera d'entendre l'univers físic i la presència del diví a la terra durant els segles medievals, que manté l'eficàcia i la frescor a cinquanta anys de distància. Aquesta valoració es pot estendre al conjunt de la producció lulliana de Pring-Mill, que, publicada originàriament en diverses revistes especialitzades entre 1956 i 1978, ha estat recollida en versió catalana al volum *Estudis sobre Ramon Llull*, imprès per Curial i les Publicacions de l'Abadia de Montserrat el 1991.

Pring-Mill es va ocupar de les relacions entre l'Art, la teologia i la ciència en els seus articles majors: «El nombre primitiu de les dignitats en l'Art general», «La visió trinitària del món en Ramon Llull», «Llull i les tres potències de l'ànima» i «L'estructura analògica de l'Art lulliana». En diàleg amb Frances Yates i amb el pare Erhard-Wolfram Platzeck, les seves anàlisis ens han ensenyat a entendre l'Art com un artefacte intel·lectual en evolució, profundament marcat per les concepcions numerològiques i simbòliques del seu entorn filosòfic. Aquests treballs també aprofundeixen sobre la ternaritat dels principis correlatius, les funcions de la Figura S, que representa l'ànima a les Arts de la primera fase, i el paper de la geometria com a eina de recerca ontològica, però sobretot han estat fonamentals per entendre la funció de l'analogia en el pensament de Llull. Els tres mons diví, espiritual i físic, que corresponen al cercle, el triangle i quadrat de la Figura plena, són sempre presents en les formalitzacions canviants de les Arts, des de la correspondència plena de les primeres formulacions, a la projecció de les Dignitats en les versions posteriors a la gran refosa de 1290.

El nostre estudiós es deixava fascinar per la significació espiritual agosarada que Llull sabia trobar en recursos tan àrids com la numerologia o la geometria, perquè, a més de ser una home creient, tenia una sensibilitat atenta als fenòmens culturals que impliquen l'estètica i les emocions. D'aquí que els dos treballs més citats sobre la literatura escrita per Llull siguin seus: «Entorn de la unitat del *Llibre d'amic e amat*» (publicat al volum X d'*Estudis Romànics*, 1962-1967, pàg. 33-61) i «Els *recontaments* de l'*Arbre exemplifical* de Ramon Llull. La transmutació de la ciència en literatura». Es poden llegir al llibre recopilatori esmentat i mostren com l'Art determina i explica les rareses i les singularitats d'alguns textos poètics lullians i la genialitat de la seva manera d'entendre la producció d'exemples didàctics a partir dels continguts

doctrinals de les diverses disciplines. L'estil crític de Pring-Mill és el d'algú que controla la història del pensament i argumenta al més alt nivell, però que també és competent en el terreny de les belles lletres, la qual cosa li permetia de penetrar i interpretar l'obra del beat amb singular perspicàcia. Així és com el recorden els qui el van veure prendre la paraula al congrés celebrat en ocasió dels quaranta anys del Raimundus-Lullus-Institut, celebrat a Freiburg el 1997, entorn de la publicació de la versió llatina de l'*Arbre de ciència* dins de la sèrie de les *Raimundi Lulli Opera Latina*, publicada per l'editorial Brepols. Tot i que no hi va llegir cap ponència, les actes del simposi recullen una aportació sobre «The Role of Numbers in the Structure of the *Arbor scientiae*», que reprèn una vella preocupació de Pring-Mill vinculada tant a l'estructura de l'Art com a les conviccions dels homes del segle XIII. Un darrer text de caràcter divulgatiu va ser publicat el 1990 a la *Catalan Review* (núm. 4, pàg. 55-94) i ha estat traduït per encapçalar el primer volum de la nova sèrie d'obres llatines de Ramon Llull en versió catalana anotada, publicada per Obrador Edèndum, que conté la *Retòrica nova* (Barcelona, 2006).

Robert Pring-Mill va néixer a Essex, a la localitat de Stapleford Tawney, l'11 de setembre de 1924; però son pare, que era un oficial escocès retirat de l'exèrcit britànic, el 1931 es va traslladar a viure a Valldemossa amb la família; d'aquí la familiaritat del nostre crític amb el mallorquí. El jove Pring-Mill va estudiar al col·legi dels jesuïtes de Montisition de Palma, però als disset anys es va enrolar a l'exèrcit britànic en ocasió de la segona guerra mundial i va conèixer l'extrem Orient, on es va interessar per la cultura xinesa, com ho mostra els seu primer llibre, aparegut el 1946 i titulat *Chinese Triad Societies*. Després Pring-Mill va residir gairebé sempre a Oxford, on va ser Fellow del St. Catherine College i professor de literatura espanyola i hispanoamericana. Els seus primers estudis van ser dedicats al teatre i a la prosa conceptista del Segle d'Or castellà, especialment a l'obra de Pedro Calderón de la Barca. Entorn dels anys seixanta es va començar a interessar intel·lectualment i vivencialment per la poesia de protesta sudamericana, de manera que va entaular una amistat personal amb Neruda a partir del doctorat *honoris causa* que se li va oferir a Oxford el 1965. El nostre estudiós va obtenir que Neruda formés part dels plans d'estudi de la universitat més antiga d'Anglaterra i també va contribuir a promocionar-lo internacionalment. Dels contactes humans va passar a la passió per la geografia, la natura i l'entorn social del continent americà, de manera que el 1967 va emprendre amb la família un viatge èpic en Land Rover des de Montreal al sud de Xile, passant per diversos països en què la seguretat del viatger, per molt savi i compromès que fos, no estava assegurada ni de bon tros.

Els deixebles i col·laboradors de Pring-Mill destaquen l'enorme capacitat de treball de Pring-Mill, que li permetia de transformar l'entusiasme i l'admiració en feina minuciosament ben feta. També subratllen la seva bonhomia i la seva capacitat d'escollar qualsevol tipus d'interlocutors. La finor interpretativa del nostre estudiós queda reflectida en el títol de l'homenatge acadèmic que li va ser ofert el 1994: *The Discerning Eye*, publicat pels Dolphin Book, Co. del català resident a la Gran Bretanya Joan Gili, que va ser un gran amic seu.

Com a professor va rebre molts altres honors i reconeixements, entre els quals cal destacar que va ser Magister de la Maioricensis Schola Lullistica, membre corresponent de l'Institut d'Estudis Catalans i Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya. També va ser president de l'Anglocatalan Society i de l'Associació Internacional de Nerudistes. Dintre de la seva dedicació universitària polifacètica, Robert Pring-Mill sempre va donar suport a l'ensenyament acadèmic de la llengua i la cultura catalanes a la Gran Bretanya amb dedicació, simpatia i eficàcia.

Albert SOLER
Centre de Documentació Ramon Llull
Universitat de Barcelona